

T R A N S K R Y P C J A
ROZPRAWY PRZED TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM
z dnia 31 sierpnia 2021 r.
w sprawie o sygn. K 3/21

Rozprawie przewodniczy Sędzia TK Julia Przyłębska.

Przewodnicząca:

Otwieram rozprawę przed Trybunałem Konstytucyjnym, w pełnym składzie Trybunału, w sprawie wniosku Prezesa Rady Ministrów o zbadanie zgodności:

- art. 1 akapit pierwszy i drugi w zw. z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, rozumianego w ten sposób, że uprawnia lub zobowiązuje organ stosujący prawo do odstąpienia od stosowania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub nakazuje stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją – z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2 oraz z art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- art. 19 ust. 1 akapit drugi w zw. z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, rozumianego w ten sposób, że ze względu na zapewnienie skutecznej ochrony prawnej organ stosujący prawo jest uprawniony lub zobowiązany stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją, w tym stosować przepis, który na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego utracił moc obowiązującą jako niezgodny z ustawą zasadniczą – z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2 i art. 91 ust. 2, art. 90 ust. 1, art. 178 ust. 1 oraz art. 190 ust. 1 Konstytucji RP;
- art. 19 ust. 1 akapit drugi w zw. z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, rozumianego jako uprawniający sąd do przeprowadzenia kontroli niezawisłości sędziów powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz kontroli uchwały Krajowej Rady Sądownictwa dotyczącej wystąpienia z wnioskiem do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o mianowanie sędziego – z art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2, art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 186 ust. 1 Konstytucji RP.

Na rozprawę stawili się: w imieniu wnioskodawcy stawił się pan Marek Szydło Przewodniczący Rady Legislacyjnej przez Prezesie Rady Ministrów, w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej stawił się pan prof. Dariusz Dudek, w imieniu Sejmu stawili się poseł Arkadiusz Mularczyk i poseł Marek Ast, w imieniu Ministra Spraw Zagranicznych nie stawił się nikt – Minister Spraw Zagranicznych został powiadomiony prawidłowo –

w imieniu Prokuratora Generalnego stawił się pan Robert Hernand Zastępca Prokuratora Generalnego oraz z upoważnienia Prokuratora Generalnego – pan Sebastian Bańko prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie, delegowany do wykonywania czynności w Prokuraturze Krajowej. Udział w postępowaniu zgłosił również Rzecznik Praw Obywatelskich. W jego imieniu stawili się pan Mirosław Wróblewski Dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego Międzynarodowego i Europejskiego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, pan Paweł Filipek główny specjalista w Zespole Prawa Konstytucyjnego Międzynarodowego i Europejskiego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich. Dziękuję bardzo. Pełnomocnictwa wszystkich obecnych osób znajdują się w aktach.

Rozprawa jest protokołowana. Ponadto informuję, że rozprawa transmitowana jest w internecie.

Teraz chciałabym jeszcze kwestię proceduralną załatwić, tj. odczytać postanowienie Trybunału Konstytucyjnego w składzie tu obecnym, który po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu dzisiejszym wniosków Rzecznika Praw Obywatelskich o zawieszenie przez Trybunał Konstytucyjny postępowania i o odroczenie rozprawy w sprawie wniosku Prezesa Rady Ministrów, postanowił odrzucić wniosek o zawieszenie postępowania i oddalić wniosek o odroczenie rozprawy. Postanowienie to zapadło większością głosów. Krótkie uzasadnienie – pan sędzia sprawozdawca.

Sędzia Bartłomiej Sochański:

Bardzo krótko. Wnioskiem z 5 sierpnia tego roku Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Trybunału z dwoma wnioskami. Po pierwsze o zawieszenie przez Trybunał Konstytucyjny postępowania w sprawie niniejszej o sygn. akt K 3/21 do czasu rozstrzygnięcia sprawy o sygn. K 6/21 – to jest, przypomnę, sprawa z wniosku Ministra Sprawiedliwości. Po drugie, rzecznik wnosi o odroczenie rozprawy przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie niniejszej, czyli K 3/21, do czasu rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt K 6/21. Jeżeli chodzi o zasadnicze rozstrzygnięcie wniosku to odnośnie do zawieszenia postępowania Trybunał stwierdza, że taki wniosek uczestnikom zasadniczo nie przysługuje. Art. 177 § 1 ust. 3¹ kodeksu postępowania cywilnego stwierdza, że sąd może z urzędu zawiesić postępowanie, jeżeli jego rozstrzygnięcie zależy od innego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Pozornie mogłoby się wydawać, że taka sytuacja właśnie w tej sprawie zachodzi, jednak po pierwsze, ustawy kodeks postępowania cywilnego nie stosuje się w sprawach... w dziedzinie wyłączenia sędziów, nie stosuje się w sprawach postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, albowiem ustawa o Trybunale Konstytucyjnym wyczerpująco sprawę zawieszenia postępowania reguluje. Trybunał jednak

zastanowił się nad wnioskiem rzecznika, mianowicie rozstrzygnął sprawę, czy rzeczywiście zachodzi taka ewentualność, że rozstrzygnięcie sprawy K 6/21 jest tak istotnie powiązane z niniejszą sprawą, że wymagałoby to nadania jakiegoś pierwszeństwa w rozpoznaniu sprawy K 6/21. Takich powodów Trybunał nie znalazł. Trybunał stwierdza, że sprawa K 6/21 dotyczy wniosku Ministra Sprawiedliwości o stwierdzenie zakresowej niezgodności z Konstytucją art. 6 konwencji praw człowieka i ten wniosek dotyczy, co prawda, w pewnym jego zakresie, prawa do sprawiedliwego sądu, ale w tym zakresie każda sprawa dotyczy prawa do sprawiedliwego sądu – każda sprawa, która toczy się przed sądem, czy przed Trybunałem, można powiedzieć, że dotyczy czy dotyka zagadnienia prawa do bezstronnego i niezależnego sądu. Natomiast, jeżeli chodzi o punkt drugi, odroczenie rozprawy przez Trybunał Konstytucyjny do czasu rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt K 6/21, Trybunał nie stwierdził, żeby istniała jakaś ważna przyczyna, dla której możemy to postępowanie odraczać. Tyle na temat bardzo krótkich motywów uzasadnienia.

Przewodnicząca:

Dziękuję bardzo, również chciałam poinformować, że zgłoszone zostały przez Rzecznika Praw Obywatelskich cztery wnioski o wyłączenie sędziów. Wszystkie cztery wnioski zostały oddalone, a postanowienie doręczone Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Czy w obecnym stadium postępowania ktoś zgłasza wnioski formalne? Tak, proszę bardzo.

Pan Mirosław Wróblewski:

Rzecznik Praw Obywatelskich chciałby zgłosić wniosek – w tym momencie działając jako przedstawiciele – o doręczenie postanowień Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli one – tak jak padło przed chwilą – zostały doręczone do biura rzecznika, to przynajmniej do chwili naszego wyjazdu czy wyjścia na rozprawę...

Przewodnicząca:

Zostały na pewno doręczone. Zostały doręczone, tak że tutaj wniosek jest... Czy jeszcze poza tym?

Pan Mirosław Wróblewski:

Zgłaszam wniosek jednak o doręczenie z uwagi na to, że my, jako przedstawiciele rzecznika, nie będziemy mieli szansy na zapoznanie się z uzasadnieniem. Tutaj bardzo dziękuję za przedstawienie uzasadnienia wniosku o zawieszenie i odroczenie rozprawy. Natomiast nie znamy nawet ustnych motywów postanowień o oddaleniu wniosku o wyłączenie sędziów.

Przewodnicząca:

Dobrze. Informuję pana, że przedstawiciel Biura Służby Prawnej kopię tych wniosków, które zostały państwu doręczone, za chwilę państwu przyniesie. Dziękuję bardzo.

Pan Mirosław Wróblewski:

Dziękuję bardzo. Z powodu ekonomii procesowej chciałbym złożyć jeszcze dwa wnioski procesowe – oczywiście rzecznik. Pierwszy chciałbym złożyć wniosek procesowy Rzecznika Praw Obywatelskich. Jeżeli mogę, to chciałbym doręczyć pismo Rzecznika Praw Obywatelskich – wniosek o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego pana Stanisława Piotrowicza. Ja powiem, dlaczego – od razu uprzedzając ewentualne pytanie – składany w tej chwili. Zgodnie z ustawą o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym pełny skład Trybunału to 11 sędziów. Rzecznik Praw Obywatelskich musiał zapoznać się najpierw z decyzją, która została przed chwilą przedstawiona, o sposobie rozpoznania. Nie chcielibyśmy... rzecznik nie chciałby tamować rozpoznania sprawy przez Trybunał Konstytucyjny. W tej chwili, wiedząc o tym, że takiej przeszkody nie ma, Rzecznik Praw Obywatelskich chciałaby w tej fazie procesowej złożyć tenże wniosek wysokiemu składowi orzekającemu. Natomiast ostatni wniosek dotyczy już kwestii rozpatrywania sprawy przez pełny skład. Rzeczywiście Trybunał Konstytucyjny zdecydował się przenieść, rozpoznać sprawę z wniosku Prezesa Rady Ministrów o sygn. K 3/21 w pełnym składzie. To jest zupełnie nowy skład, skład poszerzony, który w naszej opinii ma pełne prawo zapoznać się w pełni ze stanowiskiem wszystkich stron – przede wszystkim ze stanowiskiem wnioskodawcy i uczestników postępowania – i dlatego Rzecznik Praw Obywatelskich wnioskuję, także z uwagi na szczególną zawłość tej sprawy, bo taka była przesłanka decyzji Trybunału Konstytucyjnego, o zapoznaniu się właśnie przez pełny skład z całością stanowisk, czyli niejako, nie chcę tutaj używać, może tego nadużywanego ostatnio słowa „reassumpcja”, ale rozpoznać w zasadzie od samego początku tę sprawę i to rozpoznanie obejmuje...

Przewodnicząca:

Skoro złożył pan wniosek o wyłączenie jednego z sędziów, w związku z powyższym na tym zakończymy. Dziękuję panu bardzo. Rozumiem, że to jest ostatni pana wniosek.

Pan Mirosław Wróblewski:

Tak jest. Ja przedstawiłem te wszystkie wnioski zbiorczo z powodu ekonomii procesowej. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca:

Jeśli chodzi o ten wniosek to zgodnie z obowiązującymi przepisami Trybunał musi go rozpoznać, dlatego ja bym poprosiła, żeby ten wniosek został złożony formalnie. Jest, tak, podpisany przez rzecznika?

Pan Mirosław Wróblewski:

Czy mam podejść do stołu sędziowskiego, czy ktoś...?

Przewodnicząca:

Tak, pracownik odbierze. W tej chwili, żeby skontrolować wszystkie kwestie formalne związane z tym wnioskiem, zarządzam 20 minut przerwy. Dziękuję bardzo.

[Przewodnicząca zarządziła przerwę o godz. 12.37]

[Po przerwie przewodnicząca wznowiła rozprawę o godz. 13.03]

Przewodnicząca:

Wniosek o wyłączenie sędziego, jeśli chodzi o procedurę, został złożony zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie zawiera braków formalnych, wobec tego podlegać będzie rozpoznaniu. W tym stanie rzeczy, niestety, proszę państwa, Trybunał Konstytucyjny musi zarządzić przerwę, ponieważ musi rozpoznać ten wniosek. W związku z powyższym zarządzam przerwę do 22 września, godziny jedenastej. Mój apel do uczestników postępowania o traktowanie organu państwa, jakim jest Trybunał Konstytucyjny, z pełną powagą i składanie wniosków formalnych w takim terminie, aby Trybunał Konstytucyjny mógł te wnioski rozpoznać w odpowiednim czasie, żeby w tym momencie nie przerywać niepotrzebnie postępowania. Mówię to, dlatego że wielokrotnie w przestrzeni publicznej stawiane są Trybunałowi zarzuty, że Trybunał odracza, przerywa rozprawy. Niestety w dniu dzisiejszym po raz kolejny mamy taką sytuację. Dziękuję państwu bardzo, to wszystko.